

ВИКОНАВЧА ВЛАДА В ТЕОРІЇ ПОДІЛУ ВЛАД

Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: tidp.kaf.nau@gmail.com

Мета: здійснена спроба проаналізувати виконавчу владу в теорії поділу влад. Розглянуто історичний аспект теоретико-правового явища, яке визначається як виконавча влада. **Методи:** феноменологічний, герменевтичний, порівняльно-правовий, соціологічний, логічний, діалектичний. **Результати:** показано характер таких категорій як «виконавча влада», «законодавча влада», «державна влада», «державне управління». Проаналізовано їх взаємозв'язок, як окремих типів праворозуміння. Обґрунтовано їх необхідність, важливість, доцільність і актуальність у вітчизняному державотворенні. **Обговорення:** формування виконавчої влади, як теоретико-правового явища, є одним із ключових чинників національного державотворення. Зміст цих процесів відображає сприйняття конституційного принципу поділу влад. Реалізація цього принципу сприяє демократичному наповненню державотворення, адже сучасна держава існує в координатах, зумовлених саме поділом влад. При цьому організація державного владарювання на принципі поділу влад не може вважатися самодостатньою для оцінки суспільно-політичного розвитку. Першочергове значення мають особливості прийнятої форми державного правління та характеристики соціуму, в якому функціонує відповідно побудований державний механізм. Становлення виконавчої влади в Україні є предметом аналізу представників різних наук. Проте, об'єктивно, найважливішим є теоретико-правовий.

Ключові слова: державна влада; виконавча влада; державне управління; законодавча влада; форми правління; органи місцевого самоврядування.

Постановка проблеми та її актуальність. Встановлення конституційних засад організації виконавчої влади в Україні об'єктивно повинно базуватись на відповідних концептуальних принципах. До них, у першу чергу, треба віднести ті, що засвідчують сутність явища виконавчої влади, служать юридичному визначенню її поняття. З історично зумовлених причин таке визначення буде реальним лише за змістом теорії поділу влад і з урахуванням її сучасних модифікацій. Водночас трактуванню виконавчої влади в контексті теорії поділу влад сприятиме з'ясування її співвідношення з формами державного правління. Важливим є і те, що між ідеями поділу влад і конституційною практикою форм державного правління існує тісний зв'язок.

Те, що сьогодні усіма юристами визначається виконавчою владою, як інтегральна складова державної влади умовно існувало в усіх історичних епохах.

Поняття і сутність виконавчої влади є найбільш виразними, якщо їх характеризувати через призму форми державного правління. Загальноновизнаним є те, що форма державного правління – це спосіб організації державної влади, який відображає компетенційні взаємовідносини між органами законодавчої і виконавчої влади. Сучасними формами правління є парламентарно-монархічна, президентсько-республіканська, парламентарно-республіканська і змішана республіканська. Але перед тим, як розглянути питання виконавчої влади в кон-

тексті форми державного правління, слід визначитись щодо ключових термінів і понять.

Початок сучасного етапу конституційного регулювання виконавчої влади об'єктивно пов'язаний з офіційним прийняттям і поступовим запровадженням на рівні державної практики саме ідеї поділу влад. Ця ідея знайшла відображення вже у першому вітчизняному акті конституційної значущості – Декларації про державний суверенітет України. Одним із положень цього акта встановлювалось, що «державна влада в Республіці здійснюється за принципом її розподілу на законодавчу, виконавчу та судову». Це положення набуло характеру програмного для багатьох партійно-політичних сил у наступні роки, хоч сама ідея поділу влад нерідко трактувалася по-різному. Усе це відображало політичну боротьбу за вибір напряму суспільного розвитку, зокрема форм державності України.

Для багатьох політиків і науковців сприйняття ідеї поділу влад і визнання необхідності її реалізації на практиці по суті означає усвідомлення державної самодостатності України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну основу статті складають напрацювання вчених, які досліджують процеси становлення різних елементів державотворення України, пов'язаних із явищем виконавчої влади: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяка, В.І. Борденюка, Ф.Г. Бурчака, А.П. Зайця, А.М. Колодія, В.В. Копейчикова, Л.Т. Кривенко, Є.Б. Кубко, В.В. Медведчука, Н.А. Мяловицької, Н.Р. Нижник, В.Ф. Опришко, Н.Г. Плахотнюк, В.Ф. Погорілко, М.Ф. Селівона, С.Г. Сєрьогіної, В.Я. Тація, Є.А. Тихонової, Ю.М. Тодики, О.Ф. Фрицького, В.В. Цветкова, М.В. Цвіка, В.М. Шаповала, Ю.С. Шемшученка, Л.П. Юзькова та деяких інших.

Виклад основного матеріалу. Про виконавчу владу, як державно-владну функцію, необхідно говорити в контексті теорії поділу влад та державної практики щодо її реалізації. З тих пір, коли теорія поділу влад закріпилась у конституціях різних країн, поняття «виконавча влада», набуло офіційного характеру. Його зміст знайшов відображення у повноваженнях державних органів, які реалізують відповідну функцію.

Теорію поділу влад запропонували ще античні мислителі [1, с. 27-29]. Але вимогу щодо виокремлення та розподілу влад на законодавчому рівні, в сучасному її розумінні сформулювали уже в XVII ст. Д. Локк, а потім Ш. Монтеск'є. Останній є автором ідеї, за якою існує три розподілені влади – законодавча, виконавча і судова.

Поділ влад – це принцип організації і здійснення державної влади. Уперше він був юридично закріплений в Конституції США 1787 р., в ній також уперше було вживано термін «виконавча влада». Але пріоритет щодо офіційного використання терміну «поділ влад» належить авторам французької Декларації прав людини і громадянина 1789 р., у ст. 16 якої зафіксовано: «Суспільство, в якому не забезпечене користування правами і не проведено розподілу влад, не має конституції» [2, с. 184, 251].

Особливістю практичної реалізації тепер уже конституційного принципу поділу влад стало запровадження системи стримувань і противаг. А принципи конституційного права є основою, ідеологічною серцевиною всіх явищ конституційного буття [3, с. 16]. На законодавчому рівні в межах названої системи існують взаємодія і взаємообмеження вищих органів державної влади. У різних країнах вони мають свою специфіку, обумовлену різними чинниками, такими, наприклад, як традиції у взаємовідносинах держави в особі її органів та посадових осіб з громадянами, особливості формування національних правових систем та інші.

Значення таких стримань і противаг полягає у тому, що вони призводять не тільки до взаємного контролю, а до «втручання» однієї з влад у сферу компетенції іншої. На думку Є.А. Тихонової, стримування і противаги мають бути у першу чергу не правовим ресурсом захисту компетенції органів поділених влад, а механізмом забезпечення їх співпраці [4, с. 158].

Зміст конституційного принципу поділу влад прямо співвідноситься з поняттям та змістом державного ладу. В.Ф. Погорілко зазначає, що у найбільш загальному вигляді державний лад можна визначити як систему принципів ор-

ганізації (будівництва) і діяльності держави, передбачених і закріплених конституцією [5, с. 3].

Конституційний принцип поділу влад співвіднесений з поняттям прав та свобод людини і громадянина. Наприклад, Ш. Монтеск'є писав, що поділ влад не є самоціллю і має слугувати забезпеченню свободи особистості, бути пересторогою деспотії [6, с. 138-148].

Визначення такої єдності є принципово важливим з позицій демократичної перспективи суспільно-політичного і державного розвитку. Разом із тим, принцип поділу влад, зафіксований у ст. 6 Конституції України, іноді трактується як такий, що засвідчує наявність у державі трьох влад з особливими повноваженнями.

З цього приводу Г. Елінек зазначав, що теоретично ідея народного суверенітету, яка покладена в основу демократичних поглядів, призводить до того, що принцип поділу влад набуває лише другорядного значення [7, с. 367]. Очевидно, саме тому в ст. 5 Конституції України спочатку встановлено, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. І лише далі говориться про організацію влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову (ст. 6).

Ключовим питанням щодо розуміння та з'ясування сутності виконавчої влади в контексті теорії поділу влад, є питання співвіднесеності законодавчої і виконавчої влади. Дж. Локк писав про зверхність законодавчої влади по відношенню до виконавчої. Наприклад, практична реалізація ідеї верховенства законодавчої влади в північноамериканських штатах майже відразу призвела до негативних наслідків. Гіркий досвід законодавчих безчинств призвів до того, що політична думка штатів розчарувалась у локківській моделі розподілу влад [8, с. 12, 13].

Теорія поділу влад, обґрунтована Ш. Монтеск'є, виключала перевагу кожної з влад відносно іншої. Але Л. Дюгі стверджував, що ніколи Монтеск'є не викладав теорію поділу влад, яка б стверджувала абсолютне розмежування органів, що здійснюють виконавчу і законодавчу функції. Він вважав, що має існувати постійна взаємодія обох влад та справжнє співробітництво [9, с. 435].

Сьогодні в розвинутих країнах питання співвідношень законодавчої і виконавчої влад з акцентом на домінуванні першої не вважається актуальним на рівні юридичної теорії. Навпаки, в країнах з парламентарними формами правління часто розглядають проблему фактичного домінування виконавчої влади і стверджують про необхідність підвищення ролі парламенту у процесі здійснення державного владарювання [10, с. 4-9; 11, с. 65-66].

Проблема щодо співвідношення законодавчої і виконавчої влади з різних причин, у першу чергу політичних, виникла у пострадянських країнах. Іноді, як аргумент, в обґрунтування першості законодавчої влади відносно виконавчої є ствердження про те, що остання покликана виконувати рішення за результатами діяльності законодавчої влади [12, с. 247]. Або говориться про об'єктивне верховенство законодавчої влади у співвідношенні з іншими елементами механізму держави [13, с. 267]. Аргументом у підтвердження тези про пріоритетність законодавчої влади є те, що парламенти іноді наділені повноваженнями, які мають статусоутворюючий характер щодо органів виконавчої влади. Наприклад, у відповідності з Конституцією Верховна Рада України, реалізуючи законотворчу функцію, може визначати організацію і діяльність органів виконавчої влади. Але слід сказати, що і парламент при визначенні статусних принципів в організації виконавчої влади обмежений змістом відповідних положень Конституції України. Крім того, система стримувань і противаг ставить у залежність від інших гілок влади здійснення законотворчих і законодавчих повноважень. За будь-яких умов, парламентські повноваження щодо формування органів виконавчої влади вважаються складовими системи стримувань і противаг. Вони відображають зміст однієї з головних парламентських функцій, визнаних в теорії конституційного права – контрольної. Тому, необхідно говорити про особливу, але не пріоритетну роль законодавчої влади відносно виконавчої. Як зазначає В.В. Копейчиков, Верховна Рада України є саме законодавчим органом, який, не маючи підлеглої йому «вертикалі», здійснює спрямовуюче державне керівництво шляхом розробки

та прийняття законів. Така роль, такий статус парламенту не тільки не принижує його політичне і правове значення, а, навпаки, підкреслює його особливе місце у системі державної влади [14, с. 18].

Аналізуючи питання щодо співвідношення законодавчої та виконавчої влади, необхідно вказати і на окремі політичні характеристики суспільного і державного буття. За ствердженням В.Ф. Погорілко, поділ влади перетворився у протистояння влад. Не зовсім чітко визначення і розмежування функцій і повноважень веде до того, що кожний вид органів державної влади фактично прагне до повновладдя і переваг щодо іншої влади [15, с. 22]. За таких умов може бути розбалансованим зміст і смисл поділу влади, що призведе до зміщення акцентів у державному механізмі, не передбаченого Конституцією України.

Для з'ясування сутності виконавчої влади в контексті теорії поділу влад важливе значення має розуміння теоретико-правової категорії «державне управління». За радянських часів, коли теорія поділу влад тлумачилась як буржуазна, а значить, негативна – державне управління трактувалось як відносно самостійний вид діяльності держави, тобто в широкому її розумінні.

Але, з іншого боку, можна і потрібно говорити про державне управління у вузькому сенсі, безпосередньо пов'язуючи його з явищем виконавчої влади. В.Б. Авер'янов визначає державне управління як діяльність особливого роду, зміст якої полягає у виконанні правових актів шляхом різних форм організуючого впливу на суспільні явища та процеси [16, с. 11]. Конкретизуючи це положення, він стверджує, що той вид діяльності, що раніше визначався як державне управління, сьогодні повинен тлумачитись як здійснення виконавчої влади. При цьому вчений не ототожнює названі категорії і говорить, що державне управління як владна діяльність здійснюється і поза межами виконавчої влади. А саме – у процесі так званого внутрішньо-організаційного управління, наприклад, в апараті парламенту [17, с. 10-11]. Автор наближає соціально-правові феномени державного управління і виконавчої влади. Виконавча влада і

державне управління є своєрідними сторонами – умовно кажучи, «статикою» і «динамікою» – єдиного явища, яке прийнято визначати як управлінську (або адміністративну) сферу діяльності держави [16, с. 37].

Що ж до органів, які уповноважені на таку діяльність, то усіх їх не можна однозначно називати органами виконавчої влади. Адже, по-перше, виконавча влада реалізується й органами місцевого самоврядування. По-друге, за умов парламентарних і змішаної республіканської форм державного правління з виконавчою владою, функціонально або навіть організаційно, поєднані також державні органи, які конституційно не формалізовані як органи виконавчої влади. За змістом Конституції України, органами виконавчої влади є Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади (місцеві державні адміністрації). Система органів виконавчої влади України конкретизується законами і певними підзаконними нормативно-правовими актами, насамперед указами Президента України.

Визначаючи поняття виконавчої влади, необхідно також наголосити, що явище державного управління не можна сприймати спрощено. Управління в соціальному сенсі визначає управління соціальними процесами суспільства або ж процесами суспільного розвитку. Воно полягає в розумінні управління як відповідного цілеспрямованого впливу [18, с. 5]. Самоціллю виконавчої влади не слід вважати якимось абстрактне управління суспільними справами з боку держави. Як справедливо стверджує В.Б. Авер'янов, виконавча влада має бути спрямована на: 1) створення належних умов для повноцінної реалізації громадянами свої прав і свобод; 2) надання населенню багатоманітних управлінських послуг; 3) здійснення своєрідного «внутрішнього» контролю за виконанням «управлінськими органами», їх посадовими особами покладених на них обов'язків стосовно забезпечення прав і свобод людини; 4) життя відповідних заходів адміністративного реагування у випадках оскарження громадянами рішень та дій, що порушують їх права і свободи [19, с. 17].

Подібні позиції займають й інші вітчизняні вчені-правознавці. Так, наприклад, Н.Р. Нижник, визначаючи головні цілі виконавчої влади, визнає їх як забезпечення безпеки громадян, суспільства, держави; створення умов для реалізації громадянами й організаціями їх прав і свобод, для вільного політичного, економічного, соціального, духовного життя; створення умов для добробуту громадян, суспільства, держави, розвитку держави тощо [20, с. 13].

Нарешті, характеризуючи поняття і сутність виконавчої влади, необхідно вказати, що окремі вітчизняні конституціоналісти класифікують виконавчу політичну владу і виконавчу адміністративну владу. Як зазначає професор В.М. Шаповал, виконавча влада – це сукупність державних органів і установ, які здійснюють владно-політичні і владно-адміністративні функції. Це своєрідна система, у якій кількісно домінують органи і установи, для позначення яких нерідко використовують термін «адміністративний апарат», або «апарат державного управління». Відповідні органи й установи займаються адміністративною діяльністю, однак за своєю природою вони не є такими, що здійснюють політичні функції [21, с. 179-180]. Саме виконавча політична влада характеризує функціонування певних вищих органів держави. Сполученість із нею того чи іншого з цих органів зумовлена прийнятою формою державного правління.

Таким чином, можна сформулювати поняття виконавчої влади як вид публічної влади, зміст якої складає діяльність органів державної влади і органів місцевого самоврядування з метою здійснення управління шляхом реалізації їх владних повноважень методами і засобами, визначеними конституційним та іншими галузями права. Виконавча влада – це один із головних напрямків державної діяльності, який узагальнено визначається як державне управління, по-друге, сукупність або система органів, котрі здійснюють повноваження за змістом цієї діяльності.

Література

1. История буржуазного конституционализма XVII-XVIII в.в. / отв. ред. В.С. Нерсесянц. Москва: Наука, 1983. 296 с.
2. Конституции и законодательные акты буржуазных государств XVII-XIX в.в. Англия, США, Франция, Италия, Германия. Москва: Гос. изд-во юридической литературы, 1957. 585 с.
3. Скрипнюк О.В. Курс сучасного конституційного права України. Харків: Право, 2009. 467 с.
4. Тихонова Є. Розподіл повноважень між гілками влади в умовах соціально-економічної кризи. Матеріали наук.-практ. конф. Київ, 1995. С. 156-158.
5. Погорілко В.Ф. Конституційні основи державного ладу України. *Правова держава: щорічник наукових праць*. Київ: Інститут держави і права АН України, 1996. № 7. С. 3-19.
6. Монтескьє Ш.Л. О духе законов. Москва: Мысль, 1999. 672 с.
7. Копейчиков В.В. Організація державної влади і розробка нової Конституції України. *Вісник Академії правових наук України*. 1995. № 3. С. 15-21.
8. Еллинек Г. Общее учение о государстве. СПб.: Юридический книжный магазин Н.К. Мартынова, 1908. 599 с.
9. Мишин А.А. Принцип разделения властей в конституционном механизме США. Москва: Наука, 1984. 189 с.
10. Дюги Л. Конституционное право. Общая теория государства. Москва: Товарищество И.Д. Сытина, 1908. 957 с.
11. Правительства, министерства и ведомства в зарубежных странах. Москва: Юридическая литература, 1994. 128 с.
12. Энтин Л.М. Разделение властей: опыт современных государств. Москва: Юридическая литература, 1995. 175 с.
13. Чубарев В.Л. Парламентський контроль: практика України та міжнародний досвід. *Проблеми державно-правової реформи в Україні: збірник наукових праць*. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. № 3. С. 246-255.

14. Шульженко Ф.П. Адміністративна реформа: деякі політичні та правові аспекти. *Проблеми державно-правової реформи в Україні: збірник наукових праць*. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. № 3. С. 265-273.
15. Копейчиков В.В. Організація державної влади і розробка нової Конституції України. *Вісник Академії правових наук України*. 1995. № 3. С. 15-21.
16. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
17. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування. *Право України*. 1998. № 8. С. 8-13.
18. Миронов А.Н. Административное право. Москва: ИД «ФОРМА» - ИНФРА-М, 2014. 350 с.
19. Авер'янов В.Б. Забезпечення прав людини у сфері виконавчої влади. *Правова держава: щорічник наукових праць*. Київ: Інститут держави і права АН України, 1998. № 9. С. 16-22.
20. Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування. Збірник наукових праць (частина 1) / кер. кол. авторів Н.Р. Нижник. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. 224 с.
21. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: підручник. Київ: Артєк, Вища школа, 1997. 264 с.
22. *nyk naukovykh prac'*. Kyi'v: Instytut derzhavy i prava AN Ukrainy, 1996. № 7. S. 3-19.
23. Montes'ke Sh.L. O duhe zakonov. Moskva: Mysl', 1999. 672 s.
24. Kopejchikov V.V. Organizacija derzhavnoi' vlady i rozrobka novoi' Konstytucii' Ukrainy. *Visnyk Akademii' pravovykh nauk Ukrainy*. 1995. № 3. S. 15-21.
25. Ellinek G. Obshee uchenie o gosudarstve. SPb.: Juridicheskij knizhnyj magazin N.K. Martynova, 1908. 599 s.
26. Mishin A.A. Princip razdelenija vlastej v konstitucionnom mehanizme SShA. Moskva: Nauka, 1984. 189 s.
27. Djugi L. Konstitucionnoe pravo. Obshhaja teorija gosudarstva. Moskva: Tovarishhestvo I.D. Sytina, 1908. 957 s.
28. Pravitel'stva, ministerstva i vedomstva v zarubezhnykh stranah. Moskva: Juridicheskaja literatura, 1994. 128 s.
29. Jentin L.M. Razdelenie vlastej: opyt sovremennykh gosudarstv. Moskva: Juridicheskaja literatura, 1995. 175 s.
30. Chubarev V.L. Parlaments'kyj kontrol': praktyka Ukrainy ta mizhnarodnyj dosvid. *Problemy derzhavno-pravovoi' reformy v Ukraini: zbirnyk naukovykh prac'*. Kyi'v: Instytut zakonodavstva Verhovnoi' Rady Ukrainy, 1997. № 3. S. 246-255.
31. Shul'zhenko F.P. Administratyvna reforma: dejaki politychni ta pravovi aspekty. *Problemy derzhavno-pravovoi' reformy v Ukraini: zbirnyk naukovykh prac'*. Kyi'v: Instytut zakonodavstva Verhovnoi' Rady Ukrainy, 1997. № 3. S. 265-273.
32. Kopejchikov V.V. Organizacija derzhavnoi' vlady i rozrobka novoi' Konstytucii' Ukrainy. *Visnyk Akademii' pravovykh nauk Ukrainy*. 1995. № 3. S. 15-21.
33. Derzhavne upravlinnja: teorija i praktyka / za zag. red. V.B. Aver'janova. Kyi'v: Jurinkom Inter, 1998. 432 s.
34. Aver'janov V.B. Administratyvne pravo Ukrainy: doktrynal'ni aspekty reformuvannja. *Pravo Ukrainy*. 1998. № 8. S. 8-13.
35. Mironov A.N. Administrativnoe pravo. Moskva: ID «FORMA» - INFRA-M, 2014. 350 s.
36. Aver'janov V.B. Zabezpechennja prav ljudyny u sferi vykonavchoi' vlady. *Pravova derzhava: shhorichnyk naukovykh prac'*. Kyi'v: In-

References

1. Istorija burzhuznogo konstitucionalizma XVII-XVIII v.v. / otv. red. V.S. Nersesjanc. Moskva: Nauka, 1983. 296 s.
2. Konstytucii i zakonodatel'nye akty burzhuznykh gosudarstv XVII-XIX v.v. Anglija, SShA, Francija, Italija, Germanija. Moskva: Gos. izd-vo juridicheskoi literatury, 1957. 585 s.
3. Skrypnyuk O.V. Kurs suchasnogo konstitucionnogo prava Ukrainy. Harkiv: Pravo, 2009. 467 s.
4. Tyhonova Je. Rozpodil povnovazhen' mizh gilkami vlady v umovah social'no-ekonomichnoi' kryzy. Materialy nauk.-prakt. konf. Kyi'v, 1995. S. 156-158.
5. Pogorilko V.F. Konstytucijni osnovy derzhavnogo ladu Ukrainy. *Pravova derzhava: shhorich-*

stytut derzhavy i prava AN Ukraï'ny, 1998. № 9. S. 16-22.

20. Derzhavna vykonavcha vlada v Ukraï'ni: formuvannja ta funkcionuvannja. Zbirnyk nauko-

vyh prac' (chastyna 1) / ker. kol. avtoriv N.R. Nyzhnyk. Kyi'v: Vyd-vo UADU, 2000. 224 s.

21. Shapoval V.M. Konstytucijne pravo zarubizhnyh kraï'n: pidruchnyk. Kyi'v: Artek, Vyshha shkola, 1997. 264 s.

I. Borodin

EXECUTIVE POWER IN THEORY OF SEPARATION OF POWERS

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: tidp.kaf.nau@gmail.com

Purpose: an attempt to analyze the executive power in the theory of separation of powers has been made. A historical aspect of the theoretical-legal phenomenon that is defined as the executive power has been considered. **Methods:** phenomenological, hermeneutic, comparative-legal, sociological, logical, dialectical. **Results:** the nature of such categories as «executive power», «legislative power», «state power», «public administration» has been shown. Their interrelation as separate types of legal thinking has been analyzed. Their necessity, importance, expediency, and actuality in the national state formation have been grounded. **Discussion:** the formation of executive power, as a theoretical-legal phenomenon, is one of the key factors of national state formation. The content of these processes reflects the perception of the constitutional principle of the separation of powers. The implementation of this principle promotes the democratic essence of state formation because a modern state exists under conditions promoted by the separation of powers. However, the organization of state rule on the principle of separation of powers can not be considered as sufficient for the assessment of the socio-political development. Particularities of the adopted form of state rule and the characteristics of the society in which a properly constructed state mechanism operates have a significant value. The formation of executive power in Ukraine is the subject of the analysis of representatives of various sciences. However, objectively, theoretical-legal is the most important one.

The beginning of the present stage of constitutional regulation of the executive power is objectively connected with the official adoption and gradual introduction of the idea of powers separation at the level of state practice. This idea was reflected in the first domestic act of constitutional importance that is the Declaration of State Sovereignty of Ukraine. One of the provisions of this act stated that «state power in the Republic shall be exercised on the principle of its division into legislative, executive and judicial branches». This provision became programmatic for many party-political forces. All this reflected the political struggle to choose the direction of social development, in particular, the forms of statehood of Ukraine.

For many politicians and scholars, accepting the idea of separation of powers and recognizing the need to put it into practice, in essence, means an awareness of Ukraine's state self-sufficiency.

Keywords: state power; executive power; state administration; legislative power; forms of rule; local self-government bodies.